

2024. évi környezetvédelmi feladatterv
éves teljesítése

1. Települési környezet tisztasága

1.1. Illegális szemétkerakók kialakulásának megelőzése, felderítése, megszüntetése

Felelős: Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft.

Salgó Vagyon Kft.

A 2024.03.01-én indult Start Szociális Ráépülő program keretében, a szemétkerakók felszámolásában 50 fő vett részt.

A pályázat 3 fő területre osztódik:

1. Hulladék összeszedés és elhelyezés: 3.816 m³

2. Gazos területek tisztítása: 134.263 m²

3. Területek helyreállítása: 191.490 m²

68 db illegális szemétkerakó felszámolására került sor.

A feladatokat gépi és kézi erővel egyaránt végezték.

A beszámolási időszakban a Salgó Vagyon Kft. a települési környezet tisztaságának érdekében intézkedett a Salgótarján, az Acélgyári út 31. szám alatti (hrsz.: 3541), valamint a 0324/1 hrsz-ú külterületi ingatlanon illegálisan lerakott települési hulladék elszállíttatásáról.

2024. évben a közterület-felügyelethez 88 alkalommal érkezett illegális szemétkerakásokkal kapcsolatosan bejelentés, melyek átadásra kerültek ügyintézés céljából az illetékes szervhez.

1.2. Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlésének az egyes önkormányzati tulajdonban lévő közterületek, illetve közhasználatra megnyitott ingatlanok fenntartásáról és használatáról szóló 14/2007. (IV. 24.) rendeletben foglaltak betartása, kiemelt ellenőrzése

Felelős: Városüzemeltetési Iroda

Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft.

A rendeletben előírtak betartását a közterület-felügyelők folyamatosan ellenőrizték. Intézkedésre két alkalommal (felszólítás) került sor.

1.3. A köztisztaság fenntartásáról szóló 43/2001. (XII. 17.) Ör. sz. rendeletben foglaltak betartása, kiemelt ellenőrzése, szankcionálása

Felelős: Hatósági Iroda

Városüzemeltetési Iroda

VGÜ Nonprofit Kft.

Salgó Vagyon Kft.

A köztisztaság fenntartása érdekében a Salgó Vagyon Kft. közterület tisztántartási kötelezettségének eleget tett a kezelésében lévő Ipari Park, önkormányzati és a tulajdonát képező ingatlanok tekintetében, a rendelet szerinti fenntartási munkákat folyamatosan végezte, illetve nem lakáscélú helyiségek esetén végezteti a bérlőkkel, mely a bérleti szerződésben is rögzítésre kerül.

A közterület-felügyelők 223 esetben intézkedtek a rendeletben előírtak be nem tartása miatt. Jellemzően az ingatlan előtti járdaszakasz, az ingatlan tisztán tartása (gaz és gyommentesítése), közterületen történő szemetelés miatt. 205 esetben szóbeli vagy írásos felszólítás után a szabálytalanságok megszüntetésre kerültek, 18 esetben kellett szabálysértési eljárást kezdeményezni.

A VGÜ Kft. folyamatosan ellátta a rendeletben foglalt a közterületek tisztántartásával összefüggő feladatokat.

1.4. Gazos ingatlanok rendbetétele, kaszálása, gyommentesítése

Felelős: Hatósági Iroda

VGÜ Nonprofit Kft.

Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft.

2024. évben 39 db - panaszbejelentés érkezett gazos, gondozatlan porták, udvarok, telkek állapotának kifogásolása miatt. A helyszíni szemlén tapasztaltak során megállapításra kerül, hogy az emberi egészségre nem veszélyes gazzal (lágy szárú növényekkel) benőtt, elhanyagolt porták, ingatlanok tisztántartása (kaszálása) indokolt.

Továbbra is sok az elhagyatott, nem lakott, ritkán látogatott ingatlan a városban. 39 esetben küldött ki a Hatósági Iroda felszólítást írásban a gazos területek megtisztítására vonatkozóan.

A nem lakott ingatlanok tulajdonosainak az elérése továbbra is nehézségekbe ütközik, sok az öröklés általi tulajdonjog, aminek következtében sok a nem ezen városban lakó tulajdonosok száma is, így elhúzódhat/vagy egyes esetekben eredménytelenül zárul a felszólításban meghatározott teljesítési kötelezettség elvégzése.

A közösségi együttélés alapvető szabályairól, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről szóló 31/2015. (IX.24.) önkormányzati rendelet módosítására, melynek következtében a gazos elhanyagolt ingatlanok tekintetében önkormányzati hatósági eljárás lefolytatására van lehetőség 2021. július 10-től. Felszólításra történő kötelezettség teljesítés elmaradása miatt 7 esetben hatósági eljárás lefolytatására került sor.

A közterületen lévő fakivágással kapcsolatos kérelmek a Városüzemeltetési Iroda által szakmailag előkészített és mellékeltekkel ellátva az eljáró hatóság kijelölésének kérésével a Nógrád Vármegyei Kormányhivatalhoz kerül. Salgótarján Megyei Jogú Város Jegyzője 2024. évben 32 esetben kezdeményezett fakivágással kapcsolatban engedélyeztetést.

A VGÜ Kft. folyamatosan ellátta az üzemeltetésében lévő területek (hulladéklerakó telep, a telepre vezető út környezete) kaszálását és gyommentesítését. A rekultivált hulladéklerakók területének kétszeri kaszálása meg történt.

2. Csapadékvíz elvezetés

2.1. Nyílt és zárt vízelvezető rendszerek, hordalékfogók tisztítása, karbantartása

Felelős: Városüzemeltetési Iroda

Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft.

Elkészült a Tarjáni út 53. szám melletti, a Zrínyi úti és a Jakubi utcai csapadékvíz elvezető mű karbantartása, javítása, a Kinizsi út 25. és 79. szám, az Egri u. 2. szám előtti, valamint a Kölcsey és Rózsafa út kereszteződésében lévő csapadékvíz elvezető árok burkolatának helyreállítása. Megtörtént a Frankel Leó út 4. szám előtti, a Hargita krt. 18., az Arany János út 23., a Kálmán Imre út 78. és a Petőfi út 12-14. számnál lévő hordalékfogók tisztítása, javítása, a Kissomlyó és Pécskő út találkozásánál található hordalékfogó megszüntetése. A Csobánberke patak közelében álló társasház csapadékvíz-elvezetésének biztosítása okán elkészült a patak mederrendezése a 0+000-0+082 szelvények között. A Somlyóbányára vezető út mellett, az Almafa út alsó és felső bejárata közötti szakaszon az átereszek javítására is sor került. A Szécsényi út páros oldalán a csapadékvíz-elvezető rendszer, emellett az 5635, 5778 és 5788 hrsz.-ú patakmeder, illetve az 5776/1 hrsz.-ú áteresz havária elhárítása is megtörtént. A zárt csapadékcatorna hálózat javítását, vizsgálatát, tisztítását a Csatornamű Kft. folyamatosan végzi éves szerződés alapján.

A 2024. évben (03.01.) szintén a Startmunka mintaprogram keretében nyílt lehetőség a nyílt vízelvezető rendszerek tisztítására. Ebben 13 fős létszám vett részt.

Patakmeder kaszálás: 104.924 m²

3. Kommunális szennyvízelvezetés és kezelés

3.1. A salgótarjáni csatornaközmű és működtető vagyonon történő fejlesztések és rekonstrukciók megvalósítása az Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt-vel közreműködve

Felelős: Városüzemeltetési Iroda

Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt.

A szennyvízcsatorna hálózaton az átemelők felújítása, és a szennyvíztisztító telepen a gépészeti felújítások folyamatosak. A szennyvíztisztító telep iszaptárolója rekonstrukciójának II. üteme is befejeződött. Ezek mellett a Lakatos P. úti, a Kun, a Pécskő út 12. és a Szerpentin úti szennyvíz bekötővezetékek felújítása is megvalósult. Megtörtént a Bem út 1., Forgách út 77. és az Arany János út 30. számnál lévő szennyvízcsatorna felújítása is.

4. Lakossági és közszolgáltatási eredetű zaj, rezgés és légszennyezés elleni védelem

4.1. Az országos és helyi környezetvédelmi jogszabályokban foglaltak érvényre juttatása

Felelős: Hatósági Iroda

A közterület-felügyelők 2 esetben szólították fel az ingatlan tulajdonost a kerti hulladék elhelyezése (égetés) szabályainak betartására.

A 60 literes űrmértékű gyűjtőedény igényléséhez kapcsolódóan 126 db kérelem érkezett be a Hatósági Irodához, a kérelmek feldolgozása megtörtént.

Zajvédelem vonatkozásában 2024. évben 8 esetben került sor zajkibocsátási határérték megállapítására környezetvédelmi hatósági eljárásban.

Szmogriadó elrendelése a 2024. évben nem vált szükségessé.

5. Helyi közlekedésszervezés

5.1. Piac és kapcsolódó kereskedelmi egységek elérhetőségének javítása

Felelős: Városfejlesztési Iroda

A tervezési munka lezárult, a támogatási kérelem beadása 2024. január hónapjában megtörtént. Támogatói szerződés megkötésre került. A közbeszerzés a vonatkozó jogszabályi előírások teljesítése után elindítható. A kivitelezés várható befejezési ideje a támogatás csúszása miatt immár 2026. második félév.

5.2. Baglyasi út felújítása

Felelős: Városfejlesztési Iroda

A tervezési munka 2024. januárjában indult el, az engedélyes és kiviteli tervek készítése folyamatban van. A támogatási kérelem beadása 2023. decemberében megtörtént. Támogatói döntés megszületett, a Támogatási szerződés 2024. szeptemberében aláírásra került. A végleges engedélyek megszerzése után a közbeszerzés a vonatkozó jogszabályi előírások teljesítése után elindítható. A kivitelezés várható befejezési ideje 2026. első félév.

5.3. Önkormányzati közutak, közterületek fenntartása, javítása

Felelős: Városüzemeltetési Iroda

Kátyúzás: 1.269 m²

Felületi zárás: 665 m²

6. Vízellátás

6.1. Ivóvíz-hálózati rekonstrukciók megvalósítása az Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt.-vel közreműködve

Felelős: Városüzemeltetési Iroda

Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt.

Megvalósult a Pécskő úti és a Medves körúti ivóvízvezeték rekonstrukciója, a Budavölgyi forrás, Kékkői akna folyamattirányításának felújítása, a Zagyvaróna-Budavölgyi út kútház tetőfedés cseréje, a Pécskő út DN150 acélvezeték cseréje, valamint a Zagyvaróna-Inászó kútház teljeskörű felújítása, statikai megerősítése. Elkészült a Gárdonyi Géza úti ivóvízvezeték, cserélték az Ybl Miklós út-Medves krt.-i 110 fm DN300 acél vezetékét. Az Erőmű dombi víztározónál új méretlen és mért csatlakozó villamos vezeték kiépítése történt meg.

7. Energiagazdálkodás

7.1. ESZK épületének energetikai korszerűsítése

Felelős: Városfejlesztési Iroda

A projekt pozitív támogatói döntést kapott, a Támogatási szerződés megkötése megtörtént. A kiviteli terv elkészült, a közbeszerzési eljárás lefolytatódott. A kivitelezés 2024. májusában elindult, befejezési ideje 2024. november hónapban megtörtént.

7.2. Városi sportcsarnok épületének energetikai korszerűsítése

Felelős: Városfejlesztési Iroda

A projekt pozitív támogatói döntést kapott, a Támogatási szerződés megkötése megtörtént. A kiviteli terv elkészült, a közbeszerzési eljárás 2024. januárjában elindult, 2024. augusztusában pedig lezárásra került a közbeszerzési eljárás. 2024. szeptemberében elindult a kivitelezés, mely várhatóan egy évig tart.

7.3. Salgótarjáni Táncház épületének energetikai korszerűsítése

Felelős: Városfejlesztési Iroda

A projekt pozitív támogatói döntést kapott, a Támogatási szerződés megkötése megtörtént. A kiviteli terv elkészült, a felújításra vonatkozó vállalkozási szerződés megkötésre került, a kivitelezés lezárása 2024. tavaszán megtörtént. A projekt lezárása elindult.

7.4. Orvosi rendelők kialakítása a Nyugati városrészben

Felelős: Városfejlesztési Iroda

A projekt támogatási kérelme 2023. szeptemberében beadásra került. A kivitelezési tervek 2023. novemberére elkészültek. Támogatói döntés 2024. augusztusában megszületett, a támogatási szerződés 2024. szeptemberében aláírásra került. A közbeszerzés a vonatkozó jogszabályi előírások teljesítése után elindítható. A kivitelezés várhatóan 2026. első félévében fejeződik be.

7.5. Orvosi rendelők kialakítása a Beszterce-lakótelepen

Felelős: Városfejlesztési Iroda

A projekt támogatási kérelme 2023. szeptemberében beadásra került. A kivitelezési tervek 2024. februárjára elkészültek. Támogatói szerződés megkötésre került. A közbeszerzés a vonatkozó jogszabályi előírások teljesítése után elindítható. A kivitelezés várhatóan 2026. első félévében fejeződik be.

8. Zöldfelület gazdálkodás

8.1. Zöldterületek kaszálása, hatékony gondozása - különös tekintettel a parlagfű mentesítésre

Felelős: Városüzemeltetési Iroda

Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft.

Parlagfű irtást 2 ütemben végezte a Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft., a 2024. évben 142.620 m² területet tisztított meg a parlagfűtől, mely főleg egyedileg, s nem csoportosan fordult elő.

Zöldterületek kaszálása, gondozása a Start Szociális Ráépülő közfoglalkoztatási program keretében 34 fő (fűvágók és szedők) bevonásával, valamint 4 fő főállású kaszáló dolgozó közreműködésével történt, emellett alvállalkozó bevonása is megtörtént.

Összesen: 1.848.110 m²

9. Rendkívüli környezetszennyezések (Havária)

10. Környezeti nevelés

10.1. A gyermekek környezettudatos szemléletének megalapozása, további fejlesztése a családok aktív bevonásával

Felelős: Humánszolgáltatási és Szervezési Iroda

2024. évben a Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde intézményeiben megvalósult környezeti nevelés:

- Az óvoda munkatársai a tagóvodák udvarára kihelyezett madáretetőkhöz folyamatosan pótolták a madáreleséget a gyerekekkel közösen, melyben ismét, mint minden évben, sokat segítettek a Baglyaskő-vár Természetvédelmi Látogatóközpont munkatársai. Csákiné Dobos Laura közreműködésével több óvodában is közösen készíthettek téli madáreleséget a gyerekek az itthon telelő kismadaraknak. Az együttműködési nyilatkozatnak köszönhetően minden évszakban van lehetőségünk kihasználni a felkínált foglalkozásokat helyben vagy az óvodában. Ez így történt ez a tavaszi időszakban is, amikor több óvodából is kilátogattak csoportok, és terepfoglalkozásokon vettek részt. („Madarat tolláról...”- komplex természetismereti modul, „mocsárjáró”- a kisvizek élővilágának megismerése, „rétnéző”- a gyepek élővilágának megismerése).
- A Zöld jeles napokat, márciusban a Víz világnapját, áprilisban a Föld Napját, májusban pedig a Madarak fák napját ünnepeltük az óvodákban, ahol az óvodapedagógusok

változatos, színes, játékos tevékenységeket (csoportszobai, és udvari) kínáltak fel a kisgyermeknek.

- Márciusban a Szivárvány Tagóvodába, a Körúti Tagóvodába és a Mackóvár Központi Óvodába is „Földön szárnyakon” elnevezésű programjával ellátogatott Imre István, a „Madaras bácsi” a Madársuliból, aki izgalmas interaktív bemutatót tartott, a gyermekek nagy örömeire.
- Tavasszal, a jó idő beköszöntével elkezdődtek a munkálatok az óvodai veteményeskertekben, zöldségeskertekben, dísznövény kertekben. A gyerekek közreműködésével megtörtént a talaj gyomirtása, előkészítése a magok, palánták és a virágok, fűszer-és gyógynövények kihelyezésére. Fontosnak tartjuk, hogy az óvodásoknak legyen lehetőségük megismerkedni a kerti eszközökkel, kerti munkákkal, életkori sajátosságaiknak megfelelően. A kertészkedéssel sok új ismeretet szerezhettek a növényekről, azok fejlődéséről, valamint tapasztalatokat gyűjthettek arról, hogy a közös munka is lehet olyan izgalmas, mint a közös játék.
- A Föld napjához kapcsolódóan szinte már minden óvoda meghirdette ebben a nevelési évben is az ”Egy gyermek, egy palánta” felhívást, melynek célja az óvodai udvarok szépítése, virágosítása volt. A gyermekekkel, és a szülőkkel közösen újíttuk meg a virágoskertjeinket, egynyári virágok, örökzöld, évelő növények ültetésével.
- Áprilisban minden tagintézményünkbe ellátogatott Sulyok Péter és Almádi Balázs, akik egy érzékenyítő Mese délelőtt-öt tartottak óvodásainknak, melynek keretében egy mesébe ágyazott, érzékszerveket is mozgósító vidám játékaiba kapcsolódhattak be a gyerekek.
- A tavaszi időszakban a Pitypang Tagóvoda, a Körúti Tagóvoda, a Mackóvár Központi Óvoda is bekapcsolódott a Sulizsák programba, amely keretén belül - a fenntarthatóság szemléletének hangsúlyozásával - textil hulladék gyűjtése valósult meg. A szülők nagyon aktívak, együttműködőek voltak, támogatták kezdeményezésünket, így sikeresen zárult a ruhagyűjtés, az óvodák megkapták az átadott textíliák után járó pénzt.
- A Körúti Tagóvoda bázisintézményi munkájának köszönhetően a tavaszi időszakban is színvonalas programon vehettek rész az óvodapedagógusok a fenntarthatóságra nevelés és a környezettudatos szemléletmód alakításával kapcsolatosan. Májusban a „Bábozd zöldre” Környezeti Nevelési Egyesület által szervezett képzésen egy szakmai nap keretében Öko mesekuckó foglalkozást tekinthettek meg az érdeklődő kollégák.
- A tavaszi időszakban a jó idő beköszöntével az óvodák apraja-nagyja is elindult felfedezni a szűkebb és tágabb környezetet. A Nyitnikék Tagóvoda óvodásai a Budapesti Állatkertbe is eljutottak, a Szivárvány Tagóvoda, a Hétszínvirág Tagóvoda és a Mackóvár Központi Óvoda a Nyírjesi Fűvész – és Vadasparkba látogatott, a Körúti ovisok a kisvonattal a Kakuk Lovasudvarba kirándultak, a Pitypang Tagóvoda pedig a

Kazári Rioltutafához szervezett egy fantasztikus túrát. A Baglyasi ovisok a településrészen található Bázis Jelenlét házba kirándultak több alkalommal, ahol aktívan részt vettek a Jelenlétház felkínált programokon, tevékenységeken. A Vadvirág Tagóvodások látogatást tettek a Bányamúzeumba, ahol a gyermekek megismerkedhettek a megújuló és nem megújuló energiaforrásokkal, s az Ipolytarnóci Ősmaradványokhoz is sikerült eljutniuk. A Gyermekkert Tagóvoda óvodapedagógusai pedig egy hétvégi gyalogtúrát szerveztek és valósítottak meg a Zagyvarónai Salakhegyre, a szülőkkel közösen.

- Takarékosagra törekedtünk a vízzel, fűtéssel és az áram használatával minden intézményünkben, s erre tudatosan igyekeztünk mind a gyerekek mind a szülő figyelmét felhívni.
- Lehetőség szerint ebben a fél évben is nagyon odafigyeltünk az újrahasznosításra az intézményekben, több olyan játékeszközt /pl, flakonokból, papírhengerekből, műanyag kupakokból, stb./készítettek és kínáltak fel az óvodapedagógusok a gyermekeknek, amellyel a környezetvédelem fontosságát hangsúlyoztuk. Az eszközök gyűjtésébe a szülőket is próbáltuk aktívan bevonni.
- Gyakran tartottunk gyümölcsnapot, a vitaminpótlás miatt, ehhez a szülők hozzájárulása óvodánként, csoportonként változó volt, de mindig igyekeztünk hetente legalább 2-3 alkalommal gyümölcsöt, zöldséget felkínálni a gyerekeknek.
- Fokozottan figyeltünk és a nyári ügylet alatt is figyelni fogunk a gyermekek folyamatos folyadékpótlására, mind a csoportszobában, mind pedig az udvaron. Természetesen a madarokról való gondoskodásról sem feledkezünk el a nyári melegben, illetve itatók kihelyezésével biztosítjuk számukra a szükséges vizet.
- A nyár folyamán az óvodai ügyletet július 1-től három óvoda látta el a városban, a Nyitnikék Tagóvoda, a Pityang Tagóvoda és a Gyermekkert Tagóvoda. Mindhárom óvodában nagy hangsúlyt fektettek az óvodapedagógusok arra, hogy minél több lehetőséget biztosítsanak a kisgyermeknek a körülöttük lévő világ játékos felfedezésére. Minden héten kínáltak számukra érdekes témákat, amelyek között több olyan is volt, amelyeken keresztül a gyerekek életkori sajátosságaiknak megfelelően természetközeli tapasztalatokat szerezhettek, s hasznos ismeretekre tehettek szert a környezetvédelemmel, újrahasznosítással kapcsolatosan.
- A Gyermekkert Tagóvodában „Kippkopp a fűben” című projekt keretében Marék Veronika mesekönyve alapján a nyári fűben élő növények, apró állatok életével ismerkedhettek a gyerekek. Az apró élőlények élményszerű megfigyelésével, a hozzájuk kapcsolódó mesék, dalok, drámajátékok segítségével alakították az óvodapedagógusok a hozzájuk való pozitív érzelmi viszonyulást, a hagyományosan nem kedvelt élőlényekhez való pozitív hozzáállást (pók, giliszta, sáska...).Folytatták a tavasszal ültetett kiskertek, virágládák közös gondozását, és a

nagy melegben a kismadarokról is gondoskodtak, madáritató edényeket helyeztek az udvarra, s a víz biztosítására is folyamatosan figyeltek.

- A Nyitnikék Tagóvodában, júliusban nagyon figyeltek az óvodai veteményeskert, zöldségeskert, gyógy-és fűszernövény kert gondozására, a növényvédelmi feladatok elvégzésére (folyamatos öntözés, betakarítás, gyomirtás, kapálás), amelybe örömmel vonták be az ott ügyeletben tartózkodó kisgyermeket. Nap, mint nap figyelhették a gyerekek a kertben lévő növények fejlődését, s aktívan kapcsolódtak be azok gondozásába, annál is inkább, mivel az óvoda jelentkezett a „Magyarország legszebb konyhakertjei” elnevezésű országos programba.
- A Pityang Tagóvoda kisgyermekai számára az óvodapedagógusok „Fenntarthatóság a játékok világában” témahetet kínáltak, amelyen sok játékeszközt készíthettek, barkácsolhattak a gyerekek különböző hulladék anyagokból és kipróbálhatták a természetes anyagokkal (növények, föld) való festést. Az egyik héten olyan természeti érdekességekkel ismerkedhettek, amely nagyon sok kis ovis kíváncsiságát felkeltette, ez pedig a Szél és a Nap volt. A témahét elnevezése is találó volt: Hogyan csináljunk szelet? A hét során sok játékkal és játékos tevékenységgel figyelhették meg a gyerekek a levegő mozgását, kísérletezhettek, tapasztalatokat szerezhetek arról, hogy mi működik levegővel, hogyan védekezhetünk a hőség ellen a levegő kihasználásával (ventilátor, klíma), hogyan lehet hasznosítani a szél energiáját (áram előállítás-szélerőművek, s mit lehet tenni a légszennyeződés ellen.
- Augusztusban a Szivárvány, a Hétszínvirág és az Aprófalva Tagóvodák biztosították az ügyeleti ellátást az óvodás gyermekek számára.
- A Szivárvány oviban az udvaron élő kis lakók: bogarak, rovarok, lepkék felfedezésével telt egy hét, mely során a témához illő meséket, verseket, dalokat sajátíthattak el a gyermekek, illetve katicabogarat, pillangót hajtogattak, mesét illusztráltak. Az érdeklődők nagytáblával felszerelve fedezhették fel az óvodaudvar apró lakóit, azok élethelyeit. A hét remek alkalmat adott, hogy a gyermekek viszonya pozitív legyen az állatokhoz, és az élő környezethez.
- A Hétszínvirág Tagóvoda az ügyeleti időben többször is szervezett kirándulást a Dolinka Pihenőparkba, ahol a kisgyermekek megfigyelhették, felfedezhették a természetet, s hasznos ismereteket szerezhettek a természetvédelemmel kapcsolatosan is.
- Az Aprófalva oviban, augusztusban a vize volt a főszerep, sok vizes játékot játszottak a kánukei hőségben: papírhajót hajtogattak, úsztattak, horgásztak, vízzel rajzoltak az aszfaltra, célba lövést rendeztek vízi pisztollyal, mozgásos tevékenységeket játszottak tereptárgyak felhasználásával, buborékot fújtak, stb. Beszélgettek a természetes vizeink tisztaságának megőrzéséről, környezetünk védelméről is. Az óvoda már több ízben is elnyerte a „legszebb Konyhakert” címet a veteményes kertjéért, így

augusztusban megérdemelten fogyaszthatták a gyerekek az ott termesztett finomságokat.

- Szeptemberben minden óvoda elkezdte a kertek gondozását, megkezdődött a téli időszakra történő felkészülés (termések begyűjtése, gereblyezés, ásási munkálatok). Beindult a komposztálók használata, s a szerves hulladékok gyűjtésébe az óvodák igyekeztek a szülőket is bevonni.
- A Zöld jeles napokat szeptemberben is megünnepelték az óvodákban, szeptember 22-én az Autómentes világnap alkalmából több óvoda is kérte a szülőket, ha lehet 20.-án ne autóval hozzák a gyermekeket óvodába. A Takarítási Világnapon minden óvodában az óvodapedagógusok, dajkák a gyerekekkel közösen takarítottak a csoportokban és az udvaron, hangsúlyozva ezzel is, hogy nagyon fontos, hogy odafigyeljenek a környezetük tisztaságára.
- Több óvoda is regisztrált és csatlakozott a Világ Gyalogló (HÓ)Nap elnevezésű hazai rendezvénysorozathoz, melynek célja a gyaloglás népszerűsítése. A megvalósítás október hónapban történik. (Mackóvár Központi Óvoda, Körúti Tagóvoda, Gyermekkert Tagóvoda).
- Szintén több óvoda jelentkezett, regisztrált az Országos Állatvédelmi Témahétre, mellyel az óvodák ingyenes oktatóanyagokhoz, előadásokhoz juthattak hozzá a Témahét weboldalán keresztül, ezáltal a gyerekek interaktív módon, játékos formában ismerhették meg, hogyan bánjanak tisztelettel, az állatokkal, és hogyan óvják a természetet.
- A Hétszínvirág Óvoda már rendelkezik Állatbarát Óvoda címmel, ebben a nevelési évben a Pitypang Tagóvoda is tervezi a pályázat benyújtását.
- Zöld óvoda pályázatot szeptemberben 3 óvoda nyújtott be, a Gyermekkert Tagóvoda most első alkalommal, a Szivárvány Tagóvoda és a Vadvirág Tagóvoda Örökös Zöld Óvoda címre pályázott.
- A Szivárvány Tagóvoda szervezett óvodai kirándulást a Siroki Dínóparkba és a siroki Várba, a Baglyasi Tagóvoda nagycsoportos óvodásai pedig szeptember végén a Baglyaskő-vár Természetvédelmi Látogatóközpontba kirándultak.
- Október elején minden óvodában megünnepelték az Állatok Világnapját (okt.4.), mely során az óvodapedagógusok törekedtek minél színesebb és gazdagabb tevékenységeket felkínálni a gyermekeknek, hogy az állatokhoz fűződő pozitív érzelmi viszonyt erősítsék bennük, és felhívják figyelmüket a felelős állattartásra. A Szivárvány Tagóvodában - egy család felajánlásának eredményeképp - a gyermekek közvetlenül ismerkedhettek néhány háziállattal. A Pitypang Tagóvodában az óvodapedagógusok 2 hetes állatvédelmi témahetet kínáltak a gyerekeknek, melynek célja az állatok szeretetére, tiszteletére, és védelmére nevelés, fejlesztés volt. A szülőkkel közösen

szerveztek egy sétát a Mancs a Szívben Alapítvány menhelyének kutyusaival, de meghívtak egy állatorvost is az intézménybe, illetőleg játékos vetélkedőt rendeztek a gyermekeknek az óvoda udvarán. Az Aprófalva Tagóvodában az óvodapedagógusok vezetésével állateledel gyűjtést szerveztek a menhelyen élő kutyusoknak, melybe nagy számmal kapcsolódtak be a családok, és sok finomság gyűlt össze a szeretett négylábúaknak. A Hétszínvirág Tagóvoda nagycsoportosai a Mallorca Tropic állatkereskedésbe látogattak, a Nyitnikék Tagóvoda nagyjai pedig a hatvani Vadászati Múzeumba utaztak vonattal, amely különösen nagy élmény volt a gyerekek számára. A Pitypang és a Hétszínvirág Tagóvoda már Állatbarát Óvoda címmel is rendelkezik.

- Az október 10-i Komposztálás Világnapjáról két oviban is megemlékeztek. A Mackóvár Központi Óvoda Környezettudatosságra és fenntarthatóságra nevelés c. munkaközösségének foglalkozásán egy óvodapedagógus ismeretmegosztó szakmai fórumot szervezett a témával kapcsolatosan kollégáinak, hiszen a környezettudatos életvitel megalapozásához szükséges szokás- és viselkedési formák kialakítása napjaink fő feladata. Természetesen mindez az óvodások életkori sajátosságainak figyelembevétele mellett, a nevelő közösség tagjaival hasznos ötleteket megosztva, játékosan valósult meg. Az Aprófalva Tagóvodában ebből az alkalomból egy kisfilmet néztek meg az ovisok a komposztálás folyamatáról, majd a kiskertjükben termett gyümölcsökből, zöldségekből a szülőkkel közösen készítettek finomságokat, például almás sütit, gyümölcsös muffint, csalamádét, almás óriás palacsintát.
- Októberben a Világ gyalogló nap keretében a Mackóvár Központi Óvoda gyermekei a Turisztikai csoportjukkal a Dolinkába, míg a Gyermekkert Tagóvoda Mazsola túracsoportja a Maconkai tónál kirándult, melynek célja a gyaloglás népszerűsítése mellett az volt, hogy a gyermekek a természetben minél több közvetlen élményt, és tapasztalatszerzést éljenek át, illetve minél több érzékszervükkel fedezzék fel a természetet. Szintén októberben volt lehetőségük a gyermekeknek megismerkedni az idénygyümölcsökkel, felhasználásukkal, télre való eltevésük lehetőségeivel, valamint a szüret időszakához kapcsolódó néphagyományokkal. Minden tagóvodában rendeztek szüreti hetet, ill. heteket; több óvoda is a családok számára nyitott szüreti mulatsággal zárta ezeket a programokat.
- Novemberben elkezdődtek az óvodakertekben a téli időszakra felkészülő munkálatok (termések begyűjtése, gereblyezés, ásás), melybe több tagóvoda esetében is sikerült a szülőket bevonni (Vadvirág, Aprófalva). Kikerültek az óvodai udvarokra a téli madáretetőik, de több óvoda is igyekezett folyamatosan kibővíteni a tevékenységek körét a madarak gondozásával kapcsolatosan, így például a fák elhullatott leveleiből a madarak, és sünök számára bújóhelyet készíteni a gyerekekkel közösen, melynek eredményeképp megkezdődhetett a madarakról, állatokról való téli gondoskodás.
- November 11-én a Fő-téren a Mackóvár Központi Óvoda szervezésében a város óvodásai és az érdeklődő szülők egy hagyományőrző Márton-napi lámpás

felvonuláson és zenés programon vettek részt, ahol megismerkedhettek a naphoz kötődő legendával, szokásokkal. Előbbieken túl egy libás népi gyermekjáték bemutatóval is kedveskedett a szervező óvoda.

- A Nyitnikék,- és az Aprófalva Tagóvoda közösen tartott ezen a napon a Márton napi lámpás felvonulást, melyre a szülőket is szeretettel várták.
- A Gyermekkert Tagóvodában novemberben megvalósult az évek óta hagyományos „Őszi ízek fesztiválja” családi játszódélután. Egészséges, szezonális zöldségből, gyümölcsből készült ételköstölővel, témához kapcsolódó kézműves tevékenységekkel, tehetséggondozó gyermekszínház előadással és népi táncházzal várták az óvodapedagógusok a résztvevő családokat.
- A Mackóvár Központi Óvodában idén novemberben is megünnepezték az európai mézes reggeli napját, mely során a gyermekek megismerkedhettek a méhek csodás világával, a méhészkedés fontosságával és a méz fogyasztásának előnyeivel. Ezzel az eseménnyel nemcsak a méhészet és a méz népszerűsítése, hanem a jövő generáció környezettudatos szemléletformálása is célja a nevelőközösségnek.
- A kellemes novemberi időben még több ovi is szervezett kirándulást, a Baglyasi ovisok a Baglyaskő-vár Természetvédelmi Látogatóközpontba látogattak, a Szivárvány Tagóvoda Kazárra kirándult, ahol a gyerekek megismerkedtek a kazári népszokásokkal, és ellátogattak a Palóc Múzeumba is. A Körúti óvodások egy erdei túrát tettek a Nagy - Ortáshoz, ahol erdei állatok lábnyomait kutatták, azonosították be.
- Decemberben minden óvodában az adventi készülődés, a karácsonyvárás volt a középpontban, több óvodában tartottak kézműves délutánokat a szülők bevonásával (Mackóvár Központi Óvoda, Szivárvány Tagóvoda, Aprófalva Tagóvoda), ahol újrahasznosítható anyagokat is felkínáltak az óvodapedagógusok a közös ünnepi díszek készítéséhez. A Körúti Ovisok madárkalácsot készítettek Dobos Laura, a Baglyaskő-vár Természetvédelmi Látogatóközpont munkatársának közreműködésével, melyeket kihelyeztek az óvoda udvarára, ezzel a kismadaraknak is karácsonyt tartva.
- A Gyermekkert Tagóvoda szülői közössége Adventi jótékonysági vásárt rendezett, ahol a már kinőtt ruhák, megunt játékok gazdát cseréltek. A megmaradt, el nem kelt termékeket az anyaotthonnak adományozták.
- A Gyermekkert Tagóvoda első ízben nyerte el a Zöld Óvoda címet, a Szivárvány- és a Vadvirág Tagóvoda pedig az Örökös Zöld Óvoda cím birtokosa lett. Így már a Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde minden intézménye Zöld Óvoda címmel rendelkezik, az örökös Zöld óvodák száma pedig 5-re emelkedett.